

Vals of niet?

Auteur: Kees Opmeer

Illustraties: Kees de Boer en Marieke Opmeer

	L E E S							
L	Leeservaring							
	A	B	C	D	E	F	G	H
A	AVI							
	1	2	3	4	5	6	7	8 9
T	Thema							
	dieren							
Toegekend door KPC Groep te 's-Hertogenbosch								

Aanvulling op Leeslatthema's: verlies

Genre: realisme

Aantal bladzijden: 94

1 Korte inhoud

Wat is Tilly vreselijk blij met haar hond. Ze noemt hem Bommel. Met haar vader vond ze hem, ernstig gewond, 's avonds in het donker langs de kant van de weg. Ze namen hem natuurlijk direct mee naar de dierenarts. Die keek zeer ernstig: 'Het wordt een dure operatie,' zei hij. Tilly vreesde dat haar vader de hond zou laten inslapen, zoals de dierenarts voorstelde. Maar nee. Haar vader houdt gelukkig net zoveel van honden als zijzelf en dus mag Bommel geopereerd worden. Met een kap om zijn kop en een poot in het verband gaat Bommel mee naar huis. Tilly's moeder deelt haar hondenliefde niet. Zij is als kind gebeten door een hond en daarom wil ze niets meer weten van honden. Bovendien denkt Tilly's moeder dat alle honden vals zijn en vindt zij het voor Tilly's peuterbroertje Mark gevaarlijk om zo'n beest in huis te hebben.

En dus doet Tilly er alles aan om haar moeder te overtuigen dat Bommel erg lief is, absoluut ongevaarlijk, en dat hij de beste waakhond aller tijden is.

Toch doet Bommel wel af en toe vreemde dingen. Dingen die Tilly liever niet van hem zou zien: hij kan opeens naar grommen en zijn tanden laten zien. Heel anders dan eerst. Tilly geeft natuurlijk niet toe aan die gedachten: stel je voor dat haar moeder gelijk krijgt en dat ze Bommel moeten laten afmaken! Tilly schrijft en tekent een boekje. Het staat vol met verhalen en tekeningen over en van Bommel. Dit boekje is in een aparte lay-out en met de illustraties van Marieke Opmeer opgenomen in het boek. Tilly wil het aan haar moeder geven, voor haar verjaardag. Misschien zal dat helpen om Bommel te mogen houden...

Dan, tijdens het uitlaten van Bommel, wordt Tilly opeens gevolgd door een lange jongen met een zwarte helm op. Ze is doodsbang en rent hard weg, terwijl de jongen haar achtervolgt. Ze sleept Bommel met zich mee en later vraagt ze zich af: 'Wat moet die knul toch van mij? Waarom doet hij dit?' De volgende keer, wanneer Tilly een boodschapje doet, is de jongen er weer. Het lukt hem Tilly in te halen: op de brommer is hij

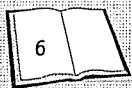
sneller dan zij. Dan grijpt hij zijn kans en legt haar uit dat Bommel eigenlijk zijn hond is! Daar is Tilly natuurlijk helemaal ondersteboven van, ze wil dat niet horen! Opnieuw ontsnapt ze aan de jongen. En thuis wordt het er niet beter op: Bommel heeft Mark in zijn wang gebeten en dat is voor de moeder van Tilly de druppel: Bommel moet weg. Haar volgende ontmoeting met de jongen maakt veel duidelijk: Bommel heet eigenlijk Beer en de vader van de jongen houdt helemaal niet van honden en joeg Beer de deur uit waarna hij werd aangereden. Zo was het allemaal gegaan. Maar nu moet Bommel inslapen en lijkt er aan alles een einde te komen. Terwijl haar ouders met Bommel naar de dierenarts zijn, doet Tilly een ontdekking: ze snapt hoe het komt dat Bommel af en toe heel naar reageert! Haar kleine broertje Mark vindt het geweldig spannend om met de nietmachine te spelen en heeft ook nietjes in de oren van Bommel gemaakt! Natuurlijk bijt Bommel dan van zich af en natuurlijk heeft hij last van die nietjes in zijn flaporen! Tilly beleeft de spannendste momenten uit haar leven: ze is op tijd bij de dierenarts om Bommel te redden! De moeder van Tilly krijgt het boek over Bommel op haar verjaardag en Tilly krijgt haar grootste cadeau: Bommel mag blijven!

2 Villa-aspecten

2a Inleidend tekstje

(De teksten met een grijze achtergrond komen uit het boek. De paginanummers staan erbij).

Vals of niet? wordt ingeleid met de volgende tekst:

Als je ergens ontzettend blij mee bent, ben je soms tegelijk bang dat je het weer kwijtraakt. Tilly krijgt een hond, ze is heel blij, maar mag ze de hond houden? En als de hond nu eens vals is, en afgemaakt moet worden? Dat is gewoon te erg om aan te denken...

Wanneer u met de kinderen over deze tekst praat, kunnen de volgende zaken aan de orde komen:

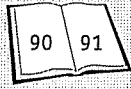
Herkennen de kinderen de situatie van Tilly? Hebben ze wel eens zoiets gedacht en meegemaakt? Of kunnen ze zich zoiets wel voorstellen? Je krijgt iets en je wilt dat het nooit meer weggaat. Of: je hebt het zo fijn, dat je wilt dat het nooit meer overgaat. Hoe bang zijn ze wel eens om iets, of iemand kwijt te raken? Voor kinderen die wel eens geconfronteerd zijn geweest met een verlies van iets of iemand, zijn dit hele reële vragen, die wellicht veel kunnen oproepen. Is dat gevoel overgegaan of blijft het hangen?

Vraag aan de kinderen zich te verplaatsen in Tilly; hoe verdrietig zal zij zich voelen als Bommel misschien toch weg moet?

Als iets te erg is om aan te denken, stop je het weg, ver weg in je hoofd. Maar lukt het om er niet aan te denken? Wanneer lukt het wel en wanneer niet?

2b Villa Alfabet

Taalkamer

Eng – bang – vals.

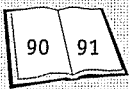
Bij welke woord krijg jij de naaste gedachten?

Woorden die behoren bij situaties waarin Tilly terecht komt: de jongen met de zwarte helm is doodeng en Tilly rent voor haar leven.

Haar moeder reageert bang op Bommel, dat ziet Tilly steeds gebeuren. Ze vindt dat helemaal niet plezierig: ze snapt dat haar moeder bang is, maar ze houdt veel van Bommel en wil hem niet kwijt. De angst van haar moeder brengt haar in tweestrijd.

Bovendien heeft Tilly heel goed door dat haar moeder gelijk lijkt te hebben: Bommel kan heel vals reageren, soms. Wat moet ze daar nu mee? Hoe komt dat en mag ze doen alsof ze dat niet weet? Wanneer Bommel Mark gebeten heeft, krijgt haar moeder gelijk: Bommel is echt vals.

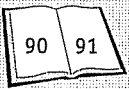
Laat de kinderen de woorden even opschrijven en er dan individueel over nadenken. Wat hebben ze bedacht? Zijn ze zelf wel eens in een situatie terecht gekomen dat iets of iemand vals was of deed? Wat is voor hen heel eng? Kunnen ze deze gevoelens delen met elkaar?

De 'even-alleen-zijn'-kamer

Zou jouw lievelingswens kunnen uitkomen? Waarom wel of waarom niet?

Tilly's liefste wens is dat Bommel niet weg hoeft en dat haar moeder ook van Bommel gaat houden. Hebben de kinderen ook een lievelingswens? Hoe reëel is die wens? Welke wensen kunnen uitkomen en welke nooit? Blijft het bij dagdromen of doen ze er ook iets aan om hun liefste wens te laten uitkomen? Kennen ze voorbeelden van mensenwensen die zijn uitgekomen?

Toekomstzolder

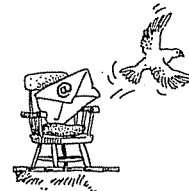
Stel je voor: Arjan wil zijn hond Beer, Bommel dus, terug. Wat zou er dan gebeuren? Blijft Bommel Bommel, of wordt Bommel weer Beer?

De waarheid is lastig te accepteren voor Tilly: eigenlijk is Bommel niet van haar maar van Arjan, en eigenlijk heet hij geen Bommel maar Beer. Arjan houdt natuurlijk net zoveel van Beer, als zij van Bommel houdt...

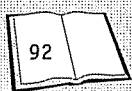
Praat met de kinderen over dit dilemma: is het wel eerlijk dat Tilly Bommel houdt? Heeft Arjan niet net zoveel recht op Bommel? Inventariseer eens voors en tegens. Zijn er oplossingen voor dit probleem?

En Bommel? Lees nog eens de bovenste alinea van bladzijde 67: kan Bommel kiezen? Wat zou het beste voor Bommel zijn?

Kees Opmeer schreef een e-mail aan alle lezers. De tekst luidt:

Van: keesopmeer@hotmail.com
Of mail via: villa@maretak.nl
Aan: <alle lezers van Villa Alfabet>
Onderwerp: Vals of niet?

Hallo lezer,

In deze mail zal ik iets over mezelf en over het boek vertellen. Met mijn drie dochters en mijn vrouw woon ik in Ruinen. Dat is een dorpje in Drenthe aan de rand van een mooi natuurgebied.

Mijn dochters en mijn vrouw helpen mij altijd met schrijven. Ze lezen alles wat ik schrijf en zeggen dan wat ik moet veranderen. Ze zijn heel streng voor mij, maar dat vind ik juist goed. Ook met dit boek hebben ze mij goed geholpen. Ik kwam op het idee door een hond die wij vroeger hadden. Mijn dochters waren nog heel klein. Het was een hond uit een asiel, met lange zwarte haren en droevige ogen. Hij was een lieve hond, maar soms was hij heel druk en gromde veel. Op een dag beet hij een van mijn kinderen in de arm. Toen moesten we hem wel terugbrengen naar het asiel. Dat deed mij veel verdriet. Later zeiden ze in het asiel dat hij vroeger waarschijnlijk is mishandeld. Daar heb ik nu een boek over geschreven, vermengd met wat fantasie.

Ik vind het leuk om mailtjes te krijgen, dus ga je gang. Ik beloof je: je krijgt altijd antwoord.

Groeten van Kees

Als u met de kinderen praat over de e-mail van Kees Opmeer kunnen de volgende aspecten aan de orde komen:

Mijn vrouw en dochters helpen mij altijd met schrijven. Ze lezen alles wat ik schrijf en zeggen dan wat ik moet veranderen. Ze zijn heel streng voor mij en dat vind ik juist goed. Ook met dit boek hebben ze mij goed geholpen.

Kees Opmeer geeft hierbij aan dat hij hulp heeft bij het schrijven van zijn verhalen. Doen de kinderen dat ook wel eens? Iets schrijven en dat dan aan iemand anders laten lezen ter beoordeling? Of doen ze het net als Tilly, die ook in haar eentje schrijft? Vinden de kinderen het goed wat Kees Opmeer heeft geschreven? Welke tip zouden ze hem gegeven hebben, als ze hem hadden kunnen helpen met schrijven? Zouden zij het anders hebben gedaan?

Ik kwam op het idee door een hond die wij vroeger hadden.

De persoonlijke beschrijving van de hond die Kees Opmeer heeft gehad, maakt dat het verhaal heel realistisch is en dat hij precies heeft meegemaakt en gevoeld wat hij Tilly laat meemaken. Wellicht kunnen de kinderen hierover gerichte vragen aan Kees Opmeer stellen via de mail.

Dat deed mij veel verdriet.

Ook Kees Opmeer moest de hond wegdoen omdat hij echt vals was. Wat heeft hij toen gedaan om over dat verdriet heen te komen? Nam hij weer een andere hond? Heeft hij nog foto's van die hond? Of wilde hij nooit meer een andere hond?

Het was een hond uit een asiel, met lange zwarte haren en droevige ogen.

Kees de Boer heeft dit boek geïllustreerd. Welke illustratie past volgens de kinderen het beste bij deze zin uit de mail van Kees Opmeer? Of kiezen ze voor een illustratie van Margriet Opmeer, die 'Tilly's' tekeningen maakte?

Stimuleert u de kinderen om hun eigen ervaringen met hun liefde voor dieren (en het eventuele verlies ervan) naar Kees Opmeer te mailen. Welke antwoord krijgen ze?

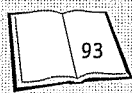
2c Vragen naar aanleiding van de Villaatjes

Na de hoofdstukken 3, 7 en 12 staan in het boek de Villaatjes afgedrukt. De vragen die daarbij horen en achter in het boek staan, zijn hieronder weergegeven.

Als u met de kinderen over het boek praat nadat ze het hebben uitgelezen, neem dan een selectie uit de vragen met hen door. Laat in eerste instantie de kinderen kiezen over welke vragen ze willen praten. Vraag dóór als er niet zo veel uitkomt. Vraag vooral weer naar eigen ervaringen en gevoelens in situaties die de kinderen zelf hebben meegemaakt.

U kunt er ook voor kiezen om de vragen meteen te bespreken als de hoofdstukken waarop de vragen betrekking hebben, gelezen zijn.

Het is bij het beantwoorden van de vragen onbelangrijk of het kind een 'goed antwoord' geeft. Vaak is niet duidelijk wat een correct antwoord is. Bovendien is het overdenken van de vraag het belangrijkste.

Vragen na hoofdstuk 3, bladzijde 26

1 Een harige flapoor, een zwaaiende staart. Hoe ziet Bommel eruit denk je? Kun je hem nog verder beschrijven?

Welke beeld hebben de kinderen van Bommel? Is het een lieve lobbies, met lange klittige haren? Beetje groot misschien voor een kind? Of is het juist een kleine hond met van die haren voor zijn ogen? Kun je de ogen van Bommel wel zien en wat vinden ze van de blik in Bommels ogen? Hoe vinden ze de tekeningen van Tilly?

2 Tilly's moeder is bang voor honden. Ben jij ook bang voor honden of voor andere dieren? Of ben jij bang voor heel iets anders?

Besprek met de kinderen de angst die dieren kunnen oproepen. Er bestaan natuurlijk echte engers waar mensen bang voor kunnen zijn. Welke dieren maken bang? Hoe zou dat komen? En er zijn natuurlijk kinderen die geen (huis)dieren gewend zijn. Hoe kijken die tegen dieren aan en tegen het gevoel dat Tilly (en klasgenoten) hebben voor dieren? Kunnen ze zich er iets bij voorstellen?

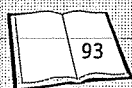
Voor welke dingen zijn kinderen bang? Vinden ze dat ze stoer moeten doen en nooit bang mogen zijn? Is een monster onder je bed iets voor kleuters, of zijn ze ook wel eens bang in het donker? Welke angstervaringen kunnen ze delen met elkaar?

3 Tilly wil haar moeder helpen om niet meer bang te zijn voor Bommel. Wat vind jij van de manier waarop Tilly dat doet?

Tilly wil natuurlijk maar al te graag dat haar moeder Bommel ook lief gaat vinden, zodat hij mag blijven. Maar ze weet ook dat haar moeder bang is voor honden en nu is er ook nog een in huis!

Dus als de moeder van Tilly vertelt hoe het komt dat ze zo bang is voor honden, probeert Tilly haar daarvan af te helpen. In een soortgelijke situatie probeert ze haar moeder nu een positieve hondenervaring te bezorgen. Alleen overheerst de paniek en laat haar moeder Bommel toch niet toe. Het is een heel goede poging van Tilly om haar moeder van haar angst af te helpen. Maar de situatie lijkt zo precies op de situatie die haar moeder vroeger als kind ook heeft meegemaakt dat de angst overheerst en Tilly's hulp mislukt.

Hebben de kinderen zelf ook wel eens hun angst voor iets overwonnen? Hoe is dat dan gelukt? Hebben ze dat alleen gedaan of heeft iemand daarbij geholpen? Kunnen ze zich nu nog voorstellen dat ze er indertijd wel bang voor zijn geweest?

Vragen na hoofdstuk 7, bladzijde 54

1 Bommel knakt de bloemen in de tuin en Tilly bedenkt daarom een hele slimme smoes, zodat Bommel de schuld niet krijgt. Zou jij nog een heel andere slimme truc kunnen bedenken?

Uiteraard wil Tilly niet dat haar moeder denkt dat Bommel een gevaar is voor de bloemborders in haar tuin. En Bommel heeft de bloemen echt geknakt! Daarom vraagt ze aan Bobbie of die zijn bal over de schutting wil mikken. De bal komt precies naast de geknakte bloemen terecht. Jammer voor de bloemen, fijn voor Bommel. Moeder informeert naar de oorzaak en Tilly kan terecht zeggen dat daar de nieuwe bal van Bobbie ligt. De moeder van Tilly trekt haar eigen, verkeerde, conclusie en zo redt Tilly de situatie. Dat is natuurlijk een heel slimme manier.

Wat had ze anders kunnen doen? Eerlijk zeggen dat Bommel het heeft gedaan? Dat loopt natuurlijk niet goed af. Of zeggen dat ze het zelf heeft gedaan? Wat zouden de kinderen voor smoezen kunnen bedenken om dit op te lossen?

En hoe zou Tilly het opgelost hebben als moeder Bobbie een standje had gegeven omdat ze dacht dat hij zo wild met de bal had gegooid?

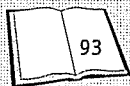

- 2 De achtervolging door de jongen met de zwarte helm maakt Tilly natuurlijk doodsbang. Zou jij ook zo hard wegrennen en je verstoppert? Of zou jij iets heel anders doen?

Tilly rent weg 'zoals ze nog nooit heeft gerend' (blz. 37) en ze vraagt zich af: 'Wat wil die engerd van mij?' (blz. 40). Tilly is natuurlijk doodsbang voor haar achtervolger. Ze verstopt zich in een pashokje van een winkel en ze onderzoekt of de kust veilig is alvorens ze naar huis teruggaat. Vinden de kinderen dit een slimme oplossing? Wat zou Tilly nog meer hebben kunnen doen? Wat zouden zij gedaan hebben in zo'n situatie? Wellicht een volwassene aangesproken hebben? Kennen de kinderen inmiddels het antwoord op Tilly's vraag? Als ze dat antwoord nog niet weten: wat denken zij dat de jongen wil van Tilly? Hoe voorspellen zij dat het verder gaat met de jongen met de zwarte helm? Heeft er iemand gelijk?

- 3 'Bommel heeft er spijt van,' zegt Tilly tegen haar moeder. Waarom zegt Tilly dat?

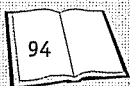
Tilly weet dat haar moeder Bommel liever ziet vertrekken en ze doet er dus alles aan om haar moeder te overtuigen dat Bommel een lief beest is. Wanneer Bommel uithaalt naar Mark, ziet Tilly ook wel dat dat vreemd gedrag is. Ze komt voor haar hond op door te laten zien dat hij heel lief is en ze gaat naast hem liggen en aait hem over de kop. Namens Bommel biedt ze haar excuses aan: het zal niet meer gebeuren. Uiteraard hoopt ze op veranderende gevoelens van haar moeder ten opzichte van de hond.

Vragen na hoofdstuk 12, bladzijde 88

- 1 Wat een nare droom heeft Tilly! Welke woorden maken haar droom zo eng?

Op bladzijde 57 staat de droom van Tilly beschreven. Lees met de kinderen deze passage nog eens tot en met de zin op bladzijde 59: "'Rotspook!' schreeuwt ze met overlaande stem.' Bespreek dan met de kinderen waardoor het komt dat Tilly zo'n enge droom heeft. Wat ziet ze in haar droom en welke woorden uit de tekst maken dat het verhaal hier heel spannend wordt?

- 2 Het heeft weinig zin voor Tilly om haar boekje af te maken en toch doet ze het. In het verhaal staat: 'Misschien wel voor Bommel'. Waarom denk jij dat Tilly toch haar boekje wil afmaken?

Op het moment dat ze dit denkt, weet Tilly al wel dat ze afscheid moet gaan nemen van Bommel. Iedereen denkt dat de hond vals is. Tilly weet dat het niet zo is, maar ze weet niet wat er dan wel met Bommel aan de hand is. Zij kan zijn gedrag ook niet verklaren. Het voelt wel heel oneerlijk tegenover het dier. Als een soort eerbetoon aan

Bommel schrijft ze de laatste stukjes in haar boek. Na haar laatste stukje op bladzijde 70 besluit ze dat ze het boekje dan ook maar zelf houdt, als een soort geheim. Ze zal het niet aan haar moeder geven. Zo blijft de herinnering aan Bommel, hoe lief zij hem heeft gevonden, helemaal van haar. Wat zouden de kinderen doen: het boekje afmaken of niet? Zouden ze het weggeven of zelf houden?

3 Als Tilly opeens alles begrijpt, wil ze direct de dierenarts bellen. Wat wil Tilly vertellen en waarom heeft ze zo'n haast?

De ouders van Tilly zijn al met Bommel naar de dierenarts om de hond te laten inslapen. Als Tilly niet op tijd is, zal ze Bommel niet kunnen redden. Bellen is natuurlijk de kortste weg en Tilly wil uitleggen dat Bommel niet echt vals is. Bommel heeft nietjes in zijn oren gekregen van Mark! Dit zijn voor Tilly wel heel erg veel gevoelens door elkaar. Kunnen de kinderen die gevoelens benoemen?

3 Extra verdieping

3a Praten over taal en gevoel

Tilly schrijft in het boek steeds verder aan haar eigen boekje. Valt het de kinderen op dat er in het boekje van Tilly een andere schrijfstijl wordt gebruikt dan in de overige tekst? Kunnen ze dit benoemen? Wat vinden ze van de schrijfstijl van Kees Opmeer wanneer hij schrijft alsof hij Tilly is?

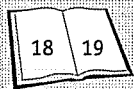

Het was zo zielig, mam.

Met een zucht pakt Tilly het nietapparaat dat naast haar ligt.

Wat maakt dat Tilly na het schrijven van de laatste zin in haar verhaal zo moet zuchten? Is het de herinnering aan het voorval, dat een nare indruk heeft achtergelaten? Of denkt Tilly nu aan haar moeder die ze wil overhalen om de hond te houden, terwijl ze weet dat haar moeder niet van honden houdt?

Er zijn momenten dat ook Tilly het gedrag van Bommel niet snapt: dan gromt hij opeens heel lelijk of hij bijt zelfs! Op bladzijde 18 en 19 staat zo'n voorval. Tilly en haar moeder schrikken vreselijk:

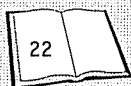
Net als ze weg wil lopen, hoort ze een diep gegrom. Tilly verstijft van schrik als ze ziet hoe Bommel zijn tanden heeft ontbloot. In paniek vliegt moeder overeind, in twee tellen is ze bij de mand. Ze tilt Mark met een ruk omhoog. Dat bedoel ik nou, hijgt ze.

Welke woordkeus maakt dat we als lezer weten dat het een heel angstige situatie is?

Kunnen de kinderen 'bevrozen' in een houding waarin ze 'verstijfd staan van schrik'? Kunnen ze vanuit een zittende houding overeind vliegen en hijgend zeggen: 'Dat bedoel ik nou'?

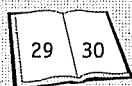
Op bladzijde 22 komt het moment dat de moeder van Tilly haar gaat uitleggen waarom ze zo'n angst heeft voor honden:

'Zo zaten oma en ik ook,' zegt haar moeder zacht, 'op het strand. Ik was nog een meisje, niet veel ouder dan jij. Ik wou net opstaan om naar de zee te lopen. Op dat moment loopt een man met een hond vlak langs mij. Misschien schrok dat beest, ik weet het niet, in ieder geval sprong hij opeens grommend op mij af. Oma probeerde hem nog af te weren, maar toen had hij mij al in mijn buik gebeten.'

Waarom doet haar moeder dat? En waarom kiest ze daar dit moment voor uit? Tilly's moeder vertelt haar verhaal ook op zachte toon. Hoe zou dat komen?

Als Bommel de bloemen in de tuin heeft omgeknakt moet Tilly wel iets verzinnen om ervoor te zorgen dat haar moeder niet vreselijk boos wordt. Dus bedenkt ze haar slimme plannetje met buurjongen Bobbie. Ze plaagt Bobbie en daagt hem zo uit dat hij heel boos reageert.

'Jammer van die bal, hè, Bobbie?'
Het is even stil. 'Hoe bedoel je dat?' vraagt hij dan achterdochtig.
'Nou, dat hij eigenlijk te zwaar en te groot voor je is.'
'Ik ben geen meissie zoals jij!' roept Bobbie boos

Hoe zal Tilly tegen Bobbie hebben gesproken? Ze moet het wel op een heel gemene manier gezegd hebben! Wie doet dat net zo? Wie kan Tilly's treiterige toon nadoen? Zou jij daar ook boos over worden, als je zo werd uitgedaagd? Wie doet het antwoord van Bobbie na? Laat hij zich uit het veld slaan? Hoe spreekt hij de woorden uit: 'Ik ben geen meissie zoals jij!'

Tilly's moeder is echt bang voor honden. Tenslotte is niet iedereen gek op beesten. Maar Tilly's moeder doet haar best om haar angst te overwinnen. Kunnen de kinderen daar voorbeelden van geven?

Kunnen de kinderen zich inleven in de angst van Tilly's moeder? In welke situatie vinden zij de angst van de moeder van Tilly het best beschreven? Voor welke passage kiezen zij? En door welke woorden komt dat?

In hoofdstuk 10 moet Tilly afscheid gaan nemen van Bommel en ze maakt voor de laatste keer een wandeling met hem. Het is een beschrijving van een situatie die veel oproept. Maar wat nu precies? Welk gevoel krijgen de kinderen bij het lezen van dit

stukje? Waardoor komt dat? Wat vinden zij van de situatie met het plakje kaas, op bladzijde 71? Waarom geeft Tilly Bommel de kaas?

3b Kennis van genres

Vals of niet? is een realistisch verhaal. Het kan iedereen overkomen. Ook Kees Opmeer heeft het meegemaakt! Maar het is een ervaring die ook hij liever had willen missen. Zijn hond moest echt inslapen. Misschien had hij wel in sprookjes willen geloven. Als ik zou kunnen toveren, dan....

Op welke moment in het boek zou jij voor Tilly willen dat het een sprookje was? Wanneer wil jij haar laten toveren? Wat kan Tilly allemaal in het sprookje? Hoe zou het verhaal dan kunnen aflopen?

Nu is het verhaal vanuit het perspectief van Tilly geschreven. Maar als Bommel het verhaal eens vertelt? Dan wordt *Vals of niet?* een dierenverhaal. Kunnen de kinderen een stukje van het verhaal opschrijven vanuit het perspectief van Bommel?

3c Praten over illustraties

Wanneer het kind het Boekprofiel heeft ingevuld, neemt u dit erbij en bespreekt u de antwoorden.

In *Vals of niet?* staan twee soorten tekeningen. De tekeningen van 'Tilly' (getekend door Marieke Opmeer), waarmee zij haar boek illustreert en de "gewone illustraties" van de hand van Kees de Boer. Er is nogal een verschil in stijl tussen de beide soorten illustraties. Laat de kinderen bladzijde 73 en 75 eens vergelijken. Waarin verschillen de twee soorten tekeningen en waarom is dat zo gedaan?

Hoe waarderen de kinderen de tekeningen? Vinden zij dat Bommel er ook zo uitziet of hebben zij een andere voorstelling van Bommel?

Laat de kinderen ook nog eens het colofon lezen: de twee soorten illustraties zijn ook door twee verschillende mensen gemaakt. Welke tekenstijl spreekt hen het meeste aan? Kunnen ze vertellen hoe beide illustratoren werken: veel lijntekeningen, veel of weinig ingekleurde vlakken, of een combinatie daarvan.

Vergelijk met de kinderen de tekeningen van dit boek eens met de tekeningen in een ander boek. Zoek een boek uit waarin de illustrator een heel andere stijl van tekenen heeft. Laat de verschillen in tekenstijl benoemen. Let op zaken als: grote lijnen – details, bijna alleen lijnen – vlakken, realistisch – schetsmatig, de sfeer die de tekeningen oproepen.

Het is misschien een leuke suggestie om in de mail aan Kees Opmeer te vragen naar de illustraties zoals Marieke Opmeer die tekende. Lijkt deze Bommel op de hond die de schrijver vroeger had?

Nog een suggestie: een kind geeft een beschrijving van een hond (misschien wel van zijn/haar eigen hond) en een aantal andere kinderen maken de tekening erbij. Lijken de honden op elkaar? Of missen ze ook belangrijke zaken in de beschrijving?

4 Verwerking

Voor verdere verwerking is nog een aantal kopieerbladen opgenomen.

4a is het Boekprofiel.

4b een creatieve opdracht.

4c de brief aan Kees Opmeer, de schrijver van *Vals of niet?*

4d tenslotte, is het titelblad.